ח (כט) ע מֻתָּר לִתֵּן מַרְדֵּעַת עַל הַחֲמוֹר (ל) מִפְּנֵי הַצִּנָּה, פ וּבִלְבַד (לא) שֶׁלֹּא יִקְשָׁרֶנּוּ בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁכְּשֶׁקּוֹשֵׁר צָרִיךְ לִקְרַב אֵלָיו, וְנִמְצָא מְשַׁתֵּמֵשׁ בְּבַעֲלֵי חַיִּים. אֲבָל עַל (ג) הַסּוּס, כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ צַעַר צִנָּה (לב) אָסוּר לִתֵּן עָלָיו מַרְדֵּעַת כְּלָל. (לג) * צוְלְהַסִּיר מַרְדֵּעַת בְּשַׁבָּת, בֵּין מִן הַחֲמוֹר (לד) וּבֵין מִן הַסּוּס אָסוּר, כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ צַעַר אִם לֹא יְסִירֶנָּה. * וְאֶפְךָ אָסוּר (לה) בֵּין לְטַל בֵּין לְהַנִּיחַ, בֵּין לַחֲמוֹר בֵּין לַסּוּס: מ קאֶפְךָ שֶׁעַל גַּבֵּי הַחֲמוֹר שֶׁבָּא מִן הַדֶּרֶךְ וְנִתְיַגֵּעַ וְצָרִיךְ לְהַסִּירוֹ לְצַנְּנוֹ, (לו) לֹא יִטְלֶנּוּ בְּיָדוֹ, אֶלָּא ר מַתִּיר הַחֶבֶל מִתַּחְתָּיו וּמוֹלִיכוֹ וּמְבִיאוֹ בֶּחָצֵר, וְהוּא נוֹפֵל מֵאֵלָיו: י שׁאֵין תּוֹלִין לַחֲמוֹר טַרְסְקַל (פְּרוּשׁ כְּלִי שֶׁל עֲרָבָה קְלוּפָה וּמְכֻסֶּה בְּעוֹר) (לז) בְּצִוָּארוֹ, לִתֵּן מַאֲכָל בְּתוֹכוֹ שֶׁיֹּאכַל מִשָּׁם. תאֲבָל עֲגָלִים וּסְיָחִים שֶׁצִּוָּארָן קָטָן וּמִצְטָעֲרִים לֶאֱכֹל עַל גַּבֵּי קַרְקַע, שָׁרֵי בָּחֲצֵר, אֲבָל (לח) אֵין יוֹצְאִים בּוֹ: יא אלא יֵצֵא הַסּוּס (לט) בְּזָנָב שׁוּעָל שֶׁתּוֹלִין בֵּין עֵינָיו שֶׁלֹּא תִּשְׁלֹט בּוֹ עַיִן הָרָע, וְלֹא בְּזָהוֹרִית שֶׁעוֹשִׂים לוֹ לְנוֹי. (מ) וְלֹא עִזִּים בְּכִיס שֶׁבְּדַדֵּיהֶם, שֶׁקּוֹשְׁרִים אוֹתָם בשֶׁלֹּא יִסְּרְטוּ דַּדֵּיהֶם בַּקּוֹצִים. וְלֹא פָּרָה בַּחֹסֶם שֶׁבְּפִיהָ, שֶׁחוֹסְמִים פִּיהָ שֶׁלֹּא תִּרְעֶה בִּשְׂדוֹת אֲחֵרִים. וְלֹא כָּל בְּהֵמָה (מא) בְּסַנְדָּל שֶׁנּוֹעֲלִים בְּרַגְלֶיהָ שֶׁלֹּא תְּנַגֵּף. אֲבָל יוֹצְאָה בְּאֻגָּד שֶׁעַל גַּבֵּי מַכָּה, *)וּבְקַשְׁקֶשִׁים שֶׁעַל גַּבֵּי הַשֶּׁבֶר, וְהֵם לוּחוֹת שֶׁקּוֹשְׁרִים לָהֶם סְבִיב הָעֹצֶם הַנִּשְׁבָּר בָּהֶן, וּבְשִׁלְיָא שֶׁיָּצְאָה מִקְצָתָהּ וּתְלוּיָה בָּהּ. (ד) (מב) * וּפוֹקֵק זוֹג שֶׁבַּצִּוָּארָה וּמְטַיֵּל בָּהּ בֶּחָצֵר, אֲבָל (מג) לֹא

ע שָׁם לְכוֹלְהוּ אָמוֹרְאֵי.
פ הָרֹא"שׁ (סי' ב) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ה ה"ב).
צ בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומותר ליתן) מִמַּשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא (נ"ד) [נג.] וּכְדִבְרֵי הַסְּמָ"ג (לאוין סה) שֶׁהֵבִיא הַשּׁוּר.
ק שָׁם נ"ג. ר הַגָּהוֹת (מיימוניות) פֶּרֶק (כ"ב) [כ] (אות ס) בְּשֵׁם (סְמַ"ק) [סְמָ"ג] (שם).
ש שָׁם בַּגְּמָרָא וְכִשְׁמוּאֵל, תּוֹסְפוֹת (שם ד"ה דשמיה) וְהָרַי"ף (כד:) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ת שָׁם בַּגְּמָרָא.
א שָׁם בַּבָּרַיְתָא. ב בְּפֵרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁבָּרַשׁ"י (שם ד"ה כיס שבדדיהן). *) גִּרְסַת הַגְּמָרָא (שם) וְרֹב הַפּוֹסְקִים קְשִׁישִׁין).

בַּאֵר הֵיטֵב

ח (ג) **הַסּוּס.** וּבְשָׁעָה שֶׁהַקֹּר גָּדוֹל וְאָנוּ רוֹאִים שֶׁמַּזִּיק לַסּוּס, וְכֵן בִּימוֹת הַחַמָּה שֶׁהַזְּבוּבִים רַבִּים וּמְצַעֲרִים לַסּוּס, מֻתָּר לְהַצִּיעַ מַרְדֵּעַת עָלָיו, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא נִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִסְמֹךְ עַצְמוֹ עַל הַבְּהֵמָה בְּשָׁעַת הַכְּסוּי. ט"ז (סק"ו): **יא** (ז) **וּפוֹקֵק.** דְּגַבֵּי בְּהֵמָה בְּעֵי לֵיהּ לְקַלָּא שֶׁיִּשְׁמַע הֵיכָן הִיא, וַהֲוָה קוֹל שֶׁל שִׁיר, מִשּׁוּם הֵכִי אָסוּר אִם אֵינוֹ פָּקוּק. וְכָתַב הַגְּהָ"ג דְּאָמְרִינַן דְּאָסוּר לְצֵאת בּוֹ בְּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל בְּכַרְמְלִית שָׁרֵי, וּמִיהוּ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ אָרוּג בְּכִסּוּתוֹ אָסוּר, דֵּילְמָא נָפֵל

בְּאוּר הֲלָכָה

ח * וּלְהַסִּיר מַרְדֵּעַת בְּשַׁבָּת וְכוּ' וּבֵין מִן הַסּוּס. הִמְחַבֵּר סָתַם בָּזֶה כְּדַעַת הַסְּמַ"ג (לארון סה), וְעַיֵּן בְּכָאוּר הַגְּרַ"א שֶׁכָּתַב דְּדַעַת רַשׁ"י (נג. ד"ה כאן) [ג]דְּמִן הַסּוּס [וְכֵן הוּא הַדִּין מִכָּל הַבְּהֵמוֹת] מֻתָּר לְהָסִיר הַמְּרַדַּעַת וְכֵן הָאֻפָּף, דְּדַוְקָא מִן הַחֲמוֹר דְּאֵית לֵיהּ קְרִירוּת בְּיוֹתֵר וְיִצְטַנֵּן מִמֵּילָא אֲפִלּוּ אִם לֹא נְסִיר מֵעָלָיו, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשְׁאָרֵי בְּהֵמוֹת. וְתָלוּי כָּל זֶה בְּפֵרוּשׁ הַסּוּגְיָא שָׁם, וְכָתַב הַגְּרַ"א דְּפִשְׁטָא דְּשִׁמְעָתִין מְשַׁמַע דִּדְבְרֵי רַשׁ"י:

* וְאֶפְךָ אָסוּר וְכוּ' בֵּין לַחֲמוֹר בֵּין לַסּוּס. וְדַעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ז) לְהוֹרוֹת כְּהַטּוּר דְּנִתִּינַת אֻפָּךְ עַל הַחֲמוֹר מֻתָּר כְּמוֹ מַרְדֵּעַת. אֲבָל מַהֲגָר"א מְשַׁמַע דְּאָסוּר [ג]שְׁמַסְכִּים עִם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ:

יא * וּפוֹקֵק זוֹג וְכוּ' אֲבָל לֹא תֵּצֵא בּוֹ. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) שֶׁהֵבִיא רְאָיָה דְּמִשּׁוּם שֶׁאֵסְרוּ בִּבְהֵמָה מִשּׁוּם מְשׂוּי, בְּכַרְמְלִית שָׁרֵי, מִדְּאָמְרִינַן בִּגְמָרָא (קנג:) דְּכָל שֶׁבַּחֲבֵרוֹ אָסוּר בִּבְהֵמָה מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה, וְעַיֵּן בְּתוֹסָפֹת שַׁבָּת (ס"ב כז) שֶׁהַקְשָׁה עַל זֶה, דְּהָתָם מִשּׁוּם פְּסִידָא דְּכִיס הִתִּירוּ, דְּהָלֹא אָמְרוּ דְּאִם יֵשׁ אֵינוֹ יְהוּדִי יִתְּנֶנּוּ לוֹ דַּוְקָא, וְלֹא עַל הַבְּהֵמָה. וְכֵן הַקְשָׁה גַּם כֵּן בְּסֵפֶר נַהַר שָׁלוֹם (סק"ח), וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁיִּשֵּׁב בְּרִחַק, וְגַם בְּלָאו הָכִי רְאָיָה זוֹ קְלוּשָׁה מְאֹד, דְּבָאֳמֶת בְּכָל עִנְיָן דְּאוֹרְיְתָא מְצִינוּ דְּגָזְרוּ בְּכַרְמְלִית מִשּׁוּם דְּמִיחְלַף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּמוּר, וְגַם שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ הֲלֹא דְּאוֹרְיְתָא הִיא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּדָבָר שֶׁאֵין הַמְּלָאכָה נֶחְשֶׁבֶת כְּלָל לִמְלָאכָה, כְּגוֹן שֶׁהִיא בְּלֹא עֲקִירָה וְהַנָּחָה, וְרַק שֶׁחָזַ"ל אָסְרוּ זֶה לְגַבֵּי אָדָם, בִּבְהֵמָה לֹא גָּזְרוּ זֶה. וּלְדַעַת הַמַּרְדְּכִי (פ"א סי' רמא) הוּא הַדִּין לְעִנְיַן חֲי נוֹשֵׂא אֶת עַצְמוֹ, כֵּיוָן דְּאֵינָהּ נֶחְשֶׁבֶת מַשּׂוֹי כְּלָל, לֹא גָּזְרוּ בִּבְהֵמָה, וְגַם אִם נִימָא דְּלְהַמְּרְדְּכִי הוּא הַדִּין לְעִנְיַן כַּרְמְלִית, גַּם כֵּן יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה, דִּבְהַסְפָּ"ג (לאוין סה) מוּכָח בְּהָדְיָא בְּמַה שֶׁכָּתַב לְעִנְיַן חֵג, דְּמַה שֶּׁאָסוּר בִּבְהֵמָה מִשּׁוּם מַשּׂוֹי שַׁיָּךְ אַף בְּכַרְמְלִית, [אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁגַּם הַתּוֹסָפֹת שַׁבָּת (שם) הֵבִיא זֶה]. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּסֵפֶר שֻׁלְחָן עָצֵי שִׁטִּים (סי' ד ס"ד אות ז) שֶׁפּוֹסֵק כְּהָדְיָא לְאִסּוּר בְּכַרְמְלִית, וְכֵן מִשְׁמְדַבֵּר בְּסֵפֶר תּוֹסָפֹת שַׁבָּת, וְגַם דַּעַת הַגְּרַ"ז (סכ"ב) לְאָסְרָא בְּכַרְמְלִית. הִיוֹצֵא מִדְּבָרֵינוּ, דַּאֲפִלּוּ בְּכַרְמְלִית גְּמוּר יֵשׁ הַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין, וְכָל שֶׁכֵּן דְּבִרְשׁוּת הָרַבִּים יֵשׁ לְזַהֵר בָּזֶה מְאֹד, אֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁלָּנוּ שֶׁאֵין שִׁשִּׁים דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלְמָא נָפֵל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי. וְכֵן בְּכִיס שֶׁבְּדַדֵּי הָעִזִּים, וְחֵיישִׁינַן דְּלְמָא נָפֵל הַכִּיס וְאָתוּ בַּעֲלֵיהֶן לַאֲתוּיֵי: (מ) **וְלֹא עִזִּים וְכוּ'.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן כ"ד מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (מא) **בְּסַנְדָּל וְכוּ'.** וְנִרְאֶה (לז) שֶׁאֵין בְּכָלָל זֶה הַבַּרְזֶל שֶׁקּוֹבְעִין בְּרַגְלֵי הַסּוּסִים מִלְּמַטָּה, דְּכֵיוָן בְּמַסְמְרִים לֹא חֵישִׁינַן דִּילְמָא נָפְלִי: (מב) **וּפוֹקֵק וְכוּ'.** הַיְנוּ שֶׁפּוֹתֵחַ הָעִנְבָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ בְּצָמֶר אוֹ בְּמוֹכִין, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר (לח) מִשּׁוּם דְּמַשְׁמִיעַ קוֹל: (מג) **לֹא תֵּצֵא בּוֹ.** מִשּׁוּם דְּמִיחֲזֵי כְּמוֹלִיכוֹ בַּשּׁוּק [גְּמָרָא (נד:)]. [ד]וּמִשְּׁמַע דִּבְאֵלּוּ דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה, כְּגוֹן בַּחֲתוּלִים וְעוֹפוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהוֹלִיכָן לִמְכֹּר בְּזוּג, מֻתָּר כְּשֶׁפָּקוּק. וּבְסַמַ"ג (לאוין סה) מַשְׁמַע דְּאָסוּר אַף בְּאֵלּוּ לְצֵאת, מִשּׁוּם מַשּׂוֹי, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט). וְדַע, דְּכָל הָנָךְ דְּאָמְרִינַן בִּבְהֵמָה דְּאָסוּר לְצֵאת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מִשּׁוּם מַשּׂוֹי, בְּחָצֵר שָׁרֵי, (נ) וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ מְעֹרֶכֶת. וּלְעִנְיַן כַּרְמְלִית יֵשׁ דַּעוֹת בֵּין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהָוֵי מַשּׂוֹי, (כג) דְּדַוְקָא מַרְדֵּעַת מוֹעִיל שֶׁהוּא מֻנָּח עַל כָּל הַגּוּף, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אֻפָּךְ אֵין מְחַמֵּם אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁמֻּנָּח: ח (כט) **מֻתָּר לִתֵּן מַרְדֵּעַת.** הַיְנוּ שֶׁלֹּא לְצֵאת לִרְשׁוּת הָרַבִּים, (כה) כִּי אִם שֶׁיִּהְיֶה בֶּחָצֵר: (ל) **מִפְּנֵי הַצִּנָּה.** הַיְנוּ, דְּמִשּׁוּם זֶה (כה) לֹא חָיְשִׁינַן לְטָרְחָא דְּשַׁבָּת: (לא) **שֶׁלֹּא יִקְשָׁרֶנּוּ.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּקֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיָּמָא: (לב) **אָסוּר לִתֵּן עָלָיו.** מִשּׁוּם (כו) דְּהָוֵי טָרְחָא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. וְעַיֵּן בְּבָאוּר הַגְּרַ"א שֶׁכָּתַב, דְּלַדַּעַת רַשׁ"י (נג. ד"ה כאן) גַּם עַל הַסּוּס וְכֵן לְכָל הַבְּהֵמוֹת [א]מֻתָּר לִתֵּן מְרַדַּעַת בֶּחָצֵר, דְּגַם לָהֶם יֵשׁ צַעַר צִנָּה וּמוֹעִיל הַחֲמוּם. וְכָל זֶה בִּסְתָמָא, (כז) אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁהַקֹּר גָּדוֹל וְאָנוּ רוֹאִים שֶׁמַּזִּיק לַסּוּס, וְכֵן בִּימוֹת הַחַמָּה שֶׁהַזְּבוּבִים רַבִּים וּמְצַעֲרִים לַסּוּס, לְכָלֵי עִלְמָא מֻתָּר לְהַנִּיחַ בֶּחָצֵר הַמַּרְדֵּעַת אוֹ שְׁאָר בֶּגֶד עָלָיו, דְּלֹא גָּרַע מֵחֲמוֹר, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה זָהִיר שֶׁלֹּא יִסְמֹךְ עַצְמוֹ עַל הַבְּהֵמָה בְּשָׁעַת הַכְּסוּי: (לג) **וּלְהַסִּיר מַרְדֵּעַת וְכוּ'.** דְּהָוֵי טָרְחָא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. וַאֲפִלּוּ (כח) אִם כְּבָר נִתְחַמְּמָה עַל יְדֵי מַשָּׂאוֹ שֶׁנָּשְׂאָה מִבְּעוֹד יוֹם: (לד) **וּבֵין מִן הַסּוּס.** עַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה ולהסיר): (לה) **בֵּין לְטַל.** הַטַּעַם, כְּנַ"ל לְעִנְיַן מַרְדֵּעַת. וּמַה שֶּׁכָּתַב בֵּין לְהַנִּיחַ, הַטַּעַם דְּכֵיוָן (כט) דְּאֵינוֹ מְחַמֵּם רַק מְעַט הָוֵי טָרְחָא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ: מ (לו) **לֹא יִטְלֶנּוּ בְּיָדוֹ.** דְּאַף דְּיֵשׁ לְהַחֲמוֹר (ו) עֹנֶג בְּהַסָּרָתוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ צַעַר אִם לֹא יְסִירֶנּוּ אָסוּר. וְכָבָר כָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן כ"ד מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (מא) **בְּסַנְדָּל וְכוּ'.** וּנְרָאֶה (לז) שֶׁאֵין בְּכָלָל זֶה הַבַּרְזֶל שֶׁקּוֹבְעִין בְּרַגְלֵי הַסּוּסִים מִלְּמַטָּה, דְּכֵיוָן בְּמַסְמְרִים לֹא חֵישִׁינַן דִּילְמָא נָפְלִי: (מב) **וּפוֹקֵק וְכוּ'.** הַיְנוּ שֶׁפּוֹתֵחַ הָעִנְבָּל שֶׁבְּתוֹכָהּ בְּצָמֶר אוֹ בְּמוֹכִין, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר (לח) מִשּׁוּם דְּמַשְׁמִיעַ קוֹל: (מג) **לֹא תֵּצֵא בּוֹ.** מִשּׁוּם דְּמִיחֲזֵי כְּמוֹלִיכוֹ בַּשּׁוּק [גְּמָרָא (נד:)]. [ד]וּמִשְּׁמַע דִּבְאֵלּוּ דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה, כְּגוֹן בַּחֲתוּלִים וְעוֹפוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהוֹלִיכָן לִמְכֹּר בְּזוּג, מֻתָּר כְּשֶׁפָּקוּק. וּבְסַמַ"ג (לאוין סה) מַשְׁמַע דְּאָסוּר אַף בְּאֵלּוּ לְצֵאת, מִשּׁוּם מַשּׂוֹי, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט). וְדַע, דְּכָל הָנָךְ דְּאָמְרִינַן בִּבְהֵמָה דְּאָסוּר לְצֵאת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים מִשּׁוּם מַשּׂוֹי, בְּחָצֵר שָׁרֵי, (נ) וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ מְעֹרֶכֶת. וּלְעִנְיַן כַּרְמְלִית יֵשׁ דַּעוֹת בֵּין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

רַבָּה (סק"ח) וְתוֹסָפֹת שַׁבָּת (סק"ח) וּפְרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ה), דְּלֹא כְּלִבּוּשֵׁי: (כג) לְבוּשֵׁי שָׁרִד: ח (מ) רַשׁ"י (נג. ד"ה מהו): (מא) לְבוּשֵׁי שָׁרִד: (כה) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג), עַיֵּן שָׁם: (כו) ט"ז (סק"ו): (כז) רַשׁ"י (נג. ד"ה כאן): (כח) לְבוּשֵׁי שָׁרִד: ט (ל) רַשׁ"י (שם) וְתוֹסָפוֹת (שם ד"ה אוכף): י (לא) גְּמָרָא שָׁם: (לב) תוֹסָפוֹת (שם ד"ה מאי): יא (לג) רַשׁ"י (שם ד"ה והוה): (לד) אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כָּתַב בְּשִׁבְלֵי הַלֶּקֶט (סי' קה): (לה) רַשׁ"י (שם ד"ה ופוקקין): (לו) כֵּן מוּכָח מִן הָרְאָיָה שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): לְדִין זֶה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשׁוּ"ע הָרַב (סי"א) אָסַר לִיתֵּן מְרַדַּעַת עַל הַסּוּס כְּשִׁיטַת הַשּׁוּ"ע. **ב]** וּבְשׁוּ"ע הָרַב (סי"א) אָסַר לְהַסִּיר הַמְּרַדַּעַת מֵהַסּוּס. **ג]** וְכֵן דַּעַת שׁוּ"ע הָרַב (סי"א). **ד]** וּבְשׁוּ"ע הָרַב (סי"ד) כָּתַב: זוֹג הַתְּלוּי בְּצִוָּאר בְּהֵמָה אוֹ כֵּלִים וְחִתּוּלִים וְעוֹפוֹת וְכוּ', אֲבָל לֹא תֵּצֵא בּוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְכוּ', בֵּין אִם הוּא בְּצִוָּארָה בֵּין אִם הוּא אָרוּג בְּכִסּוּתָהּ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן שֶׁנִּרְאֶה כְּאִלּוּ מוֹלִיכָהּ לִשּׁוּק לִמְכֹּר. מִשְׁמַע שֶׁגַּם בְּכֵלִים וְחִתּוּלִים יֵשׁ חֲשַׁשׁ מַרְאִית הָעַיִן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

תֵּצֵא בּוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק, [ג]בֵּין אִם הוּא בְּצַוָּארָהּ בֵּין אִם הוּא (מד) בְּכִסּוּתָהּ: **יב** [ד]לֹא תֵצֵא בְּחוֹתָם, בֵּין שֶׁהוּא בְּצַוָּארָהּ (מה) בֵּין שֶׁהוּא בִּכְסוּתָהּ: **יג** [ה]אֵין הַגָּמָל יוֹצֵא בְּמִטְלָלֶת, וְהוּא כְּמִין כַּר קָטָן שֶׁנּוֹתְנִים תַּחַת זְנָבוֹ, (מו) [ו]אֲפִלּוּ הִיא קְשׁוּרָה לוֹ בִּזְנָבוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה קְשׁוּרָה בִּזְנָבוֹ (מז) וּבַחֲטוֹטַרְתּוֹ אוֹ בְּשִׂלְיָתָהּ: **יד** [ז]לֹא תֵצֵא שׁוּם בְּהֵמָה לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל, [ח]פָּרוּשׁ עָקוּד, שֶׁקּוֹשֵׁר אַחַת מֵרַגְלֶיהָ כְּלַפֵּי מַעְלָה שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ אֶלָּא עַל שָׁלֹשׁ רַגְלַיִם: **טו** (מט) [ט]לֹא יִקְשֹׁר גְּמַלִּים זֶה אַחַר זֶה, וְהוּא תּוֹפֵס בְּאַפְסָר הָרִאשׁוֹן וְכֻלָּם נִמְשָׁכִים עַל יָדוֹ, אֲבָל [י]אִם תּוֹפֵס כַּמָּה אַפְסָרֵי גְּמַלִּים בְּיָדוֹ מֻתָּר. [כ]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר גַּם בָּזֶה, וְלֹא הִתִּיר אֶלָּא לְהוֹצִיא בְּהֵמָה אַחַת לְבַדּוֹ, וְהוּא מוּשְׁכָהּ בְּחֶבֶל: **טז** הַמּוֹצִיא בְּהֵמָה וְהוּא מוּשְׁכָהּ בְּאַפְסָר, [ל]צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁלֹּא יֵצֵא רֹאשׁ הַחֶבֶל מִתַּחַת יָדוֹ (נ) טֶפַח לְמַטָּה, דְּהַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁנּוֹשְׁאָהּ בְּיָדוֹ וְלֹא מִתְחַזְיָא מֵאַפְסַר הַבְּהֵמָה. [מ]וְגַם לֹא יַנִּיחַ הָרִבְּדָה מִן הַחֶבֶל בֵּין יָדוֹ לַבְּהֵמָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַגִּיעַ בַּטֶּפַח הַסָּמוּךְ לָאָרֶץ. [נ]וְאִם הוּא אֶרֶךְ, יִכְרֹךְ אוֹתוֹ סָבִיב צַוָּארָהּ: **יז** (נב) [ס]אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא בְּזוֹג אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק, (נג) וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצַוָּארוֹ, וְהֵן לוּחוֹת שֶׁקּוֹשְׁרִים סָבִיב צַוָּארוֹ שֶׁלֹּא יְחַכֵּךְ מַכָּתוֹ, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבִּרְגְלוֹ, (נד) וְהוּא כְּמִין טַבַּעַת עֲבָה שֶׁעוֹשִׂים מִקֶּשׁ, וְקוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵי הַבְּהֵמָה שֶׁפְּסִיעוֹתֶיהָ קְצָרוֹת וּמַכָּה רַגְלֶיהָ זוֹ בָּזוֹ, וְעוֹשִׂים לָהּ זֶה לְהָגֵן שֶׁלֹּא תַּכֶּה זוֹ בָּזוֹ. וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִים יוֹצְאִים בְּחוּטִים שֶׁקּוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵיהֶם לְסִימָן, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁקּוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵיהֶם (נה) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁבְּרוּ הַכֵּלִים. וְאֵין הָאֵילִים יוֹצְאִים בַּעֲגָלָה שֶׁתַּחַת אֵלְיוֹתֵיהֶם, שֶׁעוֹשִׂים לָהֶם כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהֵא הָאֵלְיָה נִגְרֶרֶת בָּאָרֶץ. וְאֵין הָעִזִּים יוֹצְאוֹת בְּעֵץ יָדוּעַ שֶׁנּוֹתְנִים בְּחָטְמֵיהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּתְעַטְּשׁוּ וְיִפָּלוּ תּוֹלָעִים שֶׁבְּרֹאשֵׁיהֶם. וְלֹא הָעֶגֶל בְּעֹל קָטָן שֶׁנּוֹתְנִים עַל צַוָּארָהּ, (נו) וְלֹא בִּזְמַן שֶׁמַּנִּיחִים בְּחָטְמוֹ שֶׁל עֶגֶל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִינַק. וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר שֶׁנּוֹתְנִים עַל דַּדֶּיהָ שֶׁלֹּא יִינְקוּ הַשְּׂרָצִים, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ, (נז) [ע]בֵּין אִם הִיא לִשְׁמוּר בֵּין אִם הִיא לְנוּי. וְלֹא תֵצֵא פָּרָה אוֹ שׁוֹר בְּחֶבֶל שֶׁבְּצַוָּארָהּ, לְפִי (נח) שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שְׁמִירָה. [פ]אֲבָל עֲגָלִים (נט) מֻתָּרִים, לְפִי שֶׁהֵם

ג שם נ"ח (ע"א).
ד שם. ה שם נ"ד (ע"א) בְּמִשְׁנָה וּכְפַרְוּשׁ רַשׁ"י (ד"ה בשלייתה). ו שם בְּגְמָרָא. ז שם בְּמִשְׁנָה. ח שם בְּגְמָרָא. ט שם בְּמִשְׁנָה. י כֵּן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרַ"ן (כה. ד"ה מתני' לא) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֶלֶק (ט"ז) [י] וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ' (ה"ט). כ כֵּן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הַשּׁוּר. ל שם בְּשִׁמּוּאֵל. מ שם (ע"ב) בְּבָרַיְתָא. נ טוּר מִדִּין כְּרִיכַת חֶבֶל הָאֶפְסָר בְּסָעִיף א' וְשָׁם צִיְּנְתִּי. ס שם (ע"ב) בְּמִשְׁנָה. ע שם בְּגְמָרָא כְּרַב. פ מֵהָא דְּעָגֵל בֵּי רַב הוּנָא נ"ב (ע"א).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָאֲחֵרוֹנִים, (נ) יֵשׁ מַתִּירִים (נא) וְיֵשׁ אוֹסְרִים, וּלְעִנְיַן רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁלְנוּ בְּרַבְּדֵי יֵשׁ לְזַהֵר, דְּיֵשׁ בָּזֶה סְפֵק אִסּוּר תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וּבְדָבָר שֶׁהַחֶשֶׁשׁ הוּא מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לְעָלְיוֹ לַאֲתוּיֵי, אַף הַמַּתִּירִים הַנַּ"ל מוֹדִים דְּאָסוּר בְּכַרְמְלִית. וּבְדָבָר שֶׁהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דְּמֻתְחֵי כְּמוֹלִיכוֹ לְמִכַּר, אַף בְּמָבוֹי הַמְעֹרָבֶת אָסוּר, כֵּיוָן דְּשָׁכִיחִי שָׁם רַבִּים, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (שם). [א]וְהַפְּרִי מְגַדִּים וְכֵן הַבַּיִת מֵאִיר מְפַקְפְּקִין בְּדִין זֶה: (מד) **בִּכְסוּתָהּ.** עוֹשֶׂה (נט) לַסּוּסִים מְעִילִים שֶׁלֹּא יִסַּפּוּ: **יב** (מה) **בֵּין שֶׁהוּא בִּכְסוּתָהּ.** דְּאַף שֶׁהוּא אָרוּג אוֹ תָּפוּר בִּכְסוּתָהּ דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּילְמָא מִפְסַק וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי, (מ) אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּגָזְרוּ אָרִיג אָרִיג אַטּוּ אֵינוֹ אָרִיג: **יג** (מו) **אֲפִלּוּ הִיא קְשׁוּרָה.** דְּשָׁמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי. אֲבָל כְּשֶׁקְּשׁוּרָה בִּשְׁנֵיהֶם, (מז) מִיהַדַּק שַׁפִּיר וְלֹא נָפַל, וְכֵן בְּשִׂלְיָתָהּ, כֵּיוָן דְּכָאִיב לָהּ לֹא מַנְּחָא לְכָאן וּלְכָאן: (מז) **וּבְחֲטוֹטַרְתּוֹ.** כְּמִין חֲטוֹטֶרֶת יֵשׁ לַגָּמָל עַל גַּבֵּיהֶם: **יד** (מח) **יָדָהּ אַחַת וְכוּ'.** דְּמִכָּל זֶה (מט) יֵשׁ צַעַר גָּדוֹל לַבְּהֵמָה, (מנ) וּמְשׁוּי הוּא לָהּ. (מד) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ, מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפַל הַחֶבֶל וּמְיַיתֵי לָהּ. וְדָוְקָא יָדָהּ אַחַת, (מס) אֲבָל כְּשֶׁקְּשׁוּרִים שְׁנֵי יָדֶיהָ אוֹ שְׁתֵּי רַגְלֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְרְחוּ, כֻּלָּן שָׁעוֹשִׂין לַסּוּסִים כְּשֶׁרוֹעִין, מַתָּר לָצֵאת בָּהֶן, דִּנְטִירוּתָא הוּא לָהּ וְלֹא הֲוֵי מַשּׁוֹי, וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ הַסִּימָן: **טו** (מט) **לֹא יִקְשֹׁר וְכוּ'.** מִשּׁוּם דְּמֻחְזֵי כְּמַאן דְּאָזֵיל לְמֶכְרָם לַשּׁוּק, וּמַהֲאי טַעֲמָא (מו) אֲפִלּוּ הָיוּ קְשׁוּרִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת גַּם כֵּן אָסוּר לְמָשְׁכָן. וְדַעַת יֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר וְכוּ' הוּא, דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּגַם בָּזֶה שַׁיָּךְ הַטַּעַם הַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יג) שֶׁהֵבִיא דְּהֵיא רַק דַּעַת יְחִידָאָה, וְכָל הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עָלֶיהָ, וְאֵין לָחוּשׁ לָהּ: **טז** (נ) **טֶפַח**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וּלְבוּשֵׁי שְׁרָד, וּלְדִידְהוּ קָשֶׁה אַמַּאי מֻתָּר כְּשֶׁקְּשׁוּרִים שְׁתֵּי יָדֶיהָ, וְאָפְשָׁר דְּשָׁם יוֹתֵר מִדַּהֲדֵי שַׁפִּיר: (מה) כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם), וְכֵן הוֹכִיחַ הַקָּרְבָּן נְתַנְאֵל (פ"ה סי' ה אות כ) מִדִּבְרֵי רַב הַאי גְּאוֹן הַמּוּבָא בְּעָרוּךְ (ערך תתר), וְכֵן בָּזֶה לְדִבְרֵי הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' פג), שֶׁגַּם הוּא הוֹכִיחַ בָּזֶה לְהַתִּיר מִדִּבְרֵי רַב הַאי גְּאוֹן הַנַּ"ל: **טו** (מו) רַמְבַּ"ם (פ"כ ה"ט), וְהֵבִיאוֹ גַּם כֵּן הָאֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יב): **טז** (מז) אֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יד) בְּשֵׁם הַגְּמָרָא (נד.), וְהִתְעַתִּיקוּ גַּם כֵּן דִּין זֶה הָרַי"ף (כה.) וְהָרֹא"ש (פ"ה סוס"י ה): (מח) רַשׁ"י (נד: ד"ה בחבלא): **יז** (מט) רַשׁ"י (נד: ד"ה סולם), וּמַרְמַבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ"ה מ"ד) מִשְׁמַע דְּמִשְׁמַע מִשּׁוּי הוּא: (נ) וּקְצָת קָשֶׁה, דְּמַרְשׁ"י (שם) מִשְׁמַע דְּהַטַּעַם בְּכָל זֶה מִשּׁוּם דְּילְמָא נָפִיל וְלֹא מִשּׁוּם מַשּׁוֹי, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּאַף בָּזֶה נַחוֹשׁ לָזֶה, אַךְ מִדִּבְרֵי אוֹר זָרוּעַ הַנַּ"ל שֶׁהוּא מַקֵּל בְּקִשּׁוּרִין שְׁנֵי רַגְלֵיהֶם שֶׁל הַבְּהֵמָה כְּדֵי שֶׁלֹּא

[א] **לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** א] וּבשו"ע הרב (ס"ד) אסר אף במבוי המעורבת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah